

ŠIANDIEN VYRAUJANTIS POŽIŪRIS Į GITARĄ IR JOS KAITĄ

CURRENT VIEW ON THE GUITAR AND ITS CHANGES

Anotacija

Straipsnyje pristatomi kiekybinio tyrimo, kuriuo siekta atskleisti šiandien vyraujantį požiūrį į gitarą ir jos kaitą, rezultatai. Dauguma tyrime dalyvavusiųjų nemano, jog gitara yra nuvertinama ir laikoma prasčiau už kitus instrumentus. Klasikinė gitara, didžia dalimi atstovaujanti akademinėi muzikai, yra prastai žinoma, dažniausiai siejama su dainuojamaisiais, roko ir sunkiaisiais muzikos žanrais. Gitaros įvaizdį lemia šiuolaikinė populiarioji muzika ir gitaros vaidmuo joje, lengvas instrumento prieinamumas ir mokytojų mėgėjų gausa, šiuolaikinės gitaros atstovų ir pasaulio medijų formuojama nuomonė, jog gitara gali išmokti groti beveik bet kas, taip pat nepatrauklios karjeros galimybės, klasikinės gitaros koncertų ir viešų reprezentacijų forma bei kokybė.

Prasminiai žodžiai: gitara, gitaros įvaizdis, požiūris į gitaros kaitą.

Išvadas

Gitara, neskiriant jos į porūšius, yra vienas labiausiai žinomų ir populiariausių muzikos instrumentų pasaulyje. Į gitarą panašių instrumentų piešiniai datuojami net XIX–XX a. prieš Kristų (beveik prieš 4 000 metų), tačiau, priešingai nei daugelis kitų instrumentų, ji iš esmės nepakito nuo pat savo atsiradimo (Grunfeld, 1969). Gitaros istorija prasidėjo daug anksčiau, nei atsirado jos pavadinimas. Gitara yra kilusi iš dviejų instrumentų – ispaniškosios *vihuela de mano* ir arabiškojo *oud* (Serrano, 2008). Šie instrumentai turėjo skirsnius, o stygos (kartais visos, kartais tik kelios) buvo dubliuojamos unisono ar oktavos intervalu, panašiai kaip šiuolaikinės dvylikastygės gitaros (Simmons, 1977). Stygų dubliavimas išduoda, jog šie gitaros pirmtakai, kaip ir dabartinės dvylikastygės gitaros, buvo skirtos harmoniniam (akordiniam) grojimo stiliui, kadangi dubliuotos stygos suteikia turtingesnių akordų skambesį, tačiau yra labai nepatogios groti pavieniui: dėl savo artimo išdėstymo tokias stygas paspausti ar pagroti jomis atskirai yra beveik neįmanoma. Tai leidžia daryti prielaidą, jog instrumentui – gitaros pirmtakui – teko nesavarankiško, akomponuojančio instrumento vaidmuo (Rubinovas, 2015).

Laikui bėgant, kito instrumento konstrukcija, stygų skaičius, gamybos medžiagos ir technologijos, tačiau

Abstract

The results of qualitative research, the aim of which was to reveal the current view on the guitar and its changes, are presented in this paper. Most of the research participants do not think that the guitar is underrated or thought of as a lesser instrument than the other ones. Classical guitar, that is usually associated with academic music, is not very well known and is usually associated with vocal, rock and hard music genres. The image of the guitar is caused by contemporary popular music culture and the guitar's role in it as well as the availability of the instrument and a wide variety of amateur teachers. The other factors include the opinion of contemporary guitar representatives and the press that state that almost anyone can learn to play the guitar, also poor career options, the form and the quality of classical guitar concerts and its public representation.

Keywords: guitar, guitar image, view on the changes of the guitar.

Introduction

The guitar, without distinguishing its kinds, is one of the most well know and popular musical instruments in the world. The pictures of instruments that look like the guitar date back to the 19th-20th B.C. (more than 4 000 years ago), yet, unlike many other instruments, it has not changed fundamentally since its beginning (Grunfeld, 1969). The history of the guitar started earlier than its name was created. The guitar descended from two instruments – the Spanish *vihuela de mano* and the Arabic *oud* (Serrano, 2008). These instruments had sections and the strings (sometimes all, sometimes some) were dubbed in unison or octave interval, almost like contemporary guitar with twelve strings (Simmons, 1977). Dubbing of the strings proved that these guitar ancestors, just like contemporary guitars with twelve strings, were used for harmonic – chordal playing style since dubbed strings provide a fuller, richer sound of chords but are very uncomfortable to play one at a time. Because of their close layout these strings are almost impossible to press or play separately. This allows to make an assumption that guitar's ancestors had a not independent, accompanying role (Rubinovas, 2015).

In time the construction of the instrument, the number of the strings, materials from which it was made of and its making technology changed but the

grojimo technika ir skambesio principas išliko tokie patys (Tyler, 1997). Tie pokyčiai yra pakankamai išsamiai dokumentuoti ir, ko gero, įdomūs besidomin tiesiems instrumentų istorija, tačiau šiandien ne itin aktualūs.

Gitaros vystymasis labai skyrėsi nuo kitų instrumentų raidos: ilgą laiką gitara atliko akompanuojančio instrumento vaidmenį, dėl techninių galimybių stokos nebuvo naudojama kaip solo instrumentas, o dėl savo populiarumo tarp muzikantų mėgėjų užsitarnavo „namų“ instrumento reputaciją. Ilgą laiką šio instrumento specifika ir netobula gamybos technologija trukdė jam atlikti pripažintų kompozitorių kūrybą, be to, ir kompozitoriai vengė kurti muziką gitarai. Taip gitara „įstrigo“ savo, kaip antrarūšio instrumento, įvaizdyje. Viskas pasikeitė XX a., kai Andrés Segovia naujos gamybos technologijos gitara ir savo paruoštomis žymių kompozitorių kūrinių transkripcijomis ėmė laužyti šiuos stereotipus, koncertuodamas ir įrodinėdamas gitaros galimybes. Tačiau gitara, prieš tapdama pripažinta akademinės muzikos pasaulyje, įgijo naujų atmainų (akustinė, elektrinė, bosinė); būtent tokia gitara, toliau šiame straipsnyje vadinama šiuolaikine gitara, išpopuliarėjo ir atliko ryškų vaidmenį populiariosios muzikos pasaulyje. Taip ji tapo vienu iš žinomiausių ir populiariausių instrumentų pasaulyje, tačiau kartu užsitarnavo nerimto, lengvai įvaldomo instrumento reputaciją, taip dalinai patvirtindama stereotipus, kuriuos Andrés Segovia stengėsi paneigti. Tačiau tai nesutrukdė susiformuoti klasikinės gitaros mokyklai, kurios pradininkai buvo Andrés Segovia ir jo mokiniai (Bergstrand, 2004, Coggin, 1987, Faucher, 1998).

Gitaros įvaizdžio žmonių sąmonėje ir santykio su kitais instrumentais kaita yra tai, kas tiesiogiai lemia gitaros statusą, reputaciją ir stereotipus šių dienų visuomenėje – profesionaliosios ir mėgėjiškos muzikos pasaulyje. Straipsnio autorių nuomone, šio instrumento įvaizdis turi tiesioginę reikšmę tolesnei gitaros raiškai, ir ta reikšmė yra nevienalypė.

Šis tyrimas aprėpia visų rūšių gitaros įvaizdžio vertinimą, tačiau analizuoja jį naudodamas ir (ar) žalos klasikinės gitaros mokyklai aspektais. Taip pasirinkta todėl, kad kitų rūšių gitaros didžia dalimi atstovauja populiariesiems žanrams ir jų įvaizdis dažniausiai sutampa su realybe; klasikinė gitara ir su ja susijusi veikla apeliuoja į akademinį profesionalizmą ir aukštąjį meną, todėl apibendrinti, visoms gitaroms taikomi stereotipai gali būti neadekvatūs ir kenksmingi – o toks apibendrinimas yra beveik neišvengiamas neišprususios visuomenės dalies akyse.

Tyrimo **objektas** – gitaros įvaizdžio suvokimas.

Tyrimo **tikslas** – atskleisti šiandien vyraujančią gitaros įvaizdį, nustatant ir su instrumento istorija susijantį lemiančius veiksnius.

playing technique and the principals of the sound remained (Tyler, 1997). These changes are quite well documented and probably interesting for those who study the history of instruments, yet, they are not very relevant today.

The development of the guitar differed from the development of other instruments: for a long time guitar took the role of an accompanying instrument, because of the lack of technical possibilities it was never used as a solo instrument and because of its popularity between amateur musicians it got the reputation of a “household” instrument. For a long time the specifics of this instrument and the imperfect making technology did not allow it to be used to play compositions by acknowledged composers and they avoided writing guitar music as well. That is how the guitar got “stuck” in its image as a second-rate instrument. The situation changed in the 19th century with Andrés Segovia’s guitar that was made by using new technology and his self-arranged transcriptions of famous compositions that started breaking the stereotypes. Andrés Segovia performed in concerts and proved the abilities of the guitar. Yet, before getting its recognition in the world of academic music, the guitar developed into new kinds (acoustic, electric, bass) that we will put under the title “contemporary guitar” in this article. It became popular and significant in the world of popular music. That is how it became one of the most well known and popular instruments in the world but also got a reputation of a not serious and easily mastered instrument. It brought back the stereotypes that Andrés Segovia tried to deny. Yet it did not stop the formation of the classical guitar school that was started by Andrés Segovia and his students (Bergstrand, 2004, Coggin, 1987, Faucher, 1998).

The change of the image of the guitar in the consciousness of people and its relation to other instruments in the course of history is what determines its status, reputation and stereotypes in contemporary society – the world of professional and amateur music. According to the authors of the article, the image of this instrument has direct importance to the development of the guitar and that meaning is not homogenous.

This research takes up the evaluation of all kinds of guitars but analyzes it from the perspective of its benefits/damage for the classical guitar school. This idea was chosen because other kinds of guitars represent mostly popular music genre and their image often fits the real situation, meanwhile the classical guitar appeals to academic professionalism and high art so, to sum up, the stereotypes that are forced on all kinds of guitars may be inadequate and harmful and these conclusions are almost unavoidable in the eyes of the non educated parts of society.

The **object** of the research – the understanding of the image of the guitar.

The **aim** of the research is to reveal the contemporary image of the guitar while determining the factors that cause it and linking it to the history of the instrument.

Tyrimo metodologija. Tikslui pasiekti pasirinkta kiekybinė metodologinė priemonė, kadangi požiūris į bet kokį instrumentą akivaizdžiai kinta dėl demografinių veiksnių įtakos, o dar labiau – dėl individo santykio ir profesinio susietumo su muzika. Galima teigti, jog tipinis individas neanalizuoja savo požiūrio į vieną specifinį instrumentą ir greičiausiai negalėtų nurodyti to požiūrio priežastingumo, sąlygoto jo gyvenimo patirties, susijusios su muzika, ir galimai iš pažiūros nesusijusių veiksnių. Kiekybinis tyrimas, neorientuotas į tikslines grupes, pateikė kur kas platesnį rezultatų spektrą, palikdamas priežastingumo analizės galimybę patiems tyrėjams.

Paruošus kiekybinio tyrimo klausimyną, apklausa buvo paskelbta interneto svetainėje (www.apklausa.lt), tikintis platesnės, įvairesnės auditorijos dėmesio, dalinai išvengiant lokalizacijos bei atsakymų tendencinumo, sąlygoto didesnio tam tikro profesinio ir interesų rato dalyvių (pvz., muzikantų profesionalų) aktyvumo šioje apklausoje. Žinia apie tyrimo paskelbimą buvo paskleista ir naudojantis asmeniniais kontaktais, stengiantis ją išplatinti kuo įvairesniuose visuomenės sluoksniuose.

Anketą sudarė trys klausimų blokai, kuriais siekta išsiaiškinti asmens santykį su muzika (muzikinis išsilavinimas, muzikinis skonis, prielankumas tam tikriems žanrams), respondento požiūrį į gitarą ir asociacijas (emocines sąsajas su gitara, gitaristais ir šiuo instrumentu atliekama muzika), įsitikinimus bei stereotipus (gitaros ir „klasikinių“ instrumentų lygiavertiškumo problema).

Praėjus tam tikram laiko tarpui ir išnaudojus žmogiškuosius išteklius (respondentai nustojo atsakinėti), apklausa buvo baigta.

Analizuojant empirinio tyrimo duomenis, gitaros įvaizdis tirtas lyginamuoju būdu kitų instrumentų įvaizdžio kontekste. Deja, apie kitų dažnai minimų instrumentų (fortepijono, smuiko) įvaizdį nėra atlikta pakankamai išsamių tyrimų, todėl lyginamosios prielaidos buvo iškeltos ir panaudotos tyrimo autorių nuožiūra, remiantis asmenine profesine patirtimi. Tai sąlygoja kvestionuojamą šio tyrimo mokslinį tikslumą ir patikimumą, tačiau, atsižvelgiant į šio darbo humanitarinį pobūdį, toks netikslumas netrukdo pasiekti pagrindinio tikslo: naudojantis empirinio tyrimo rezultatais, iširti bendrąsias gitaros įvaizdžio tendencijas.

Vykdamas apklausą buvo vadovaujamasi įprastinėmis tyrimo etikos taisyklėmis, su kuriomis tyrimo dalyviai buvo supažindinami anketos preambulėje: savanoriškas dalyvavimas, anonimiškumo užtikrinimas; pagarba privatumui, supažindinimas su tyrimo tikslu, autoriais, rezultatų panaudojimu.

Tyrimo dalyvavo 84 respondentai (51 moteris ir 33 vyrai), dauguma jų (72) gyvena didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Anketą užpildė ir gyvenantieji Didžiojoje Britanijoje (6), Vokietijoje (2), Norvegijoje,

Methodology of the research. To achieve the goal qualitative methodological approach was chosen because the view on any instrument obviously changes based on demographic factors and even more so, on the individual's relation and professional link with music. It can be stated that a typical individual does not analyze his view on one specific instrument and would probably be incapable of pointing out the reasons of their outlook that is based on their life experience when it comes to music and other seemingly unrelated factors. Qualitative research that is not oriented to target groups showed wider specter of results, leaving the possibility of causal analysis for the researchers themselves.

Having conducted qualitative research, the survey was put online at www.apklausa.lt expecting to attract attention of a wider and more versatile audience and partially to avoid localization and answering tendencies based on the activity of a wider professional and interest circle (for example, music professionals). The information about the research was disseminated online trying to reach all kinds of social classes.

The survey was made up of three blocks of questions aimed at finding out the person's relationship with music (music education, musical taste, genre preferences) and the respondent's view on the guitar and associations when it comes to the guitar (emotional links with the guitar, guitarists, guitar music), beliefs and stereotypes (how the guitar is considered equal to "classical" instruments).

After some time, when human resources were exploited (respondents stopped answering), the survey was closed.

While analyzing empirical research data the image of the guitar was researched using comparative analysis within the context of the image of other instruments. Yet there are not enough researches on other instruments that are often mentioned (piano, violin) so comparative presuppositions were set and used by the research authors, on the basis of their unique professional experience. Questions regarding scientific accuracy and reliability of the research rose but, considering its human character, this kind of inaccuracy has not stopped us from achieving the main goal: to research the general tendencies of the image of the guitar using the results of empirical research.

The survey was conducted following general ethics requirements for research. The participants were familiarised with them in the preamble of the survey. They included voluntary participation, complete anonymity, respect for privacy, presentation of the goal of the research, its authors and use of results.

84 respondents participated in the research (51 women and 33 men), most of them (72) live in the largest cities of Lithuania. The survey was also filled in

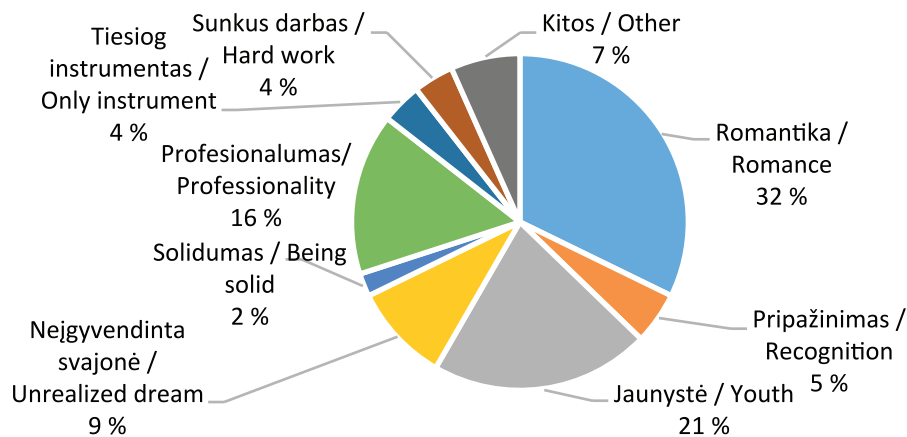
Prancūzijoje ir JAV (po 1). Respondentai atstovavo įvairioms amžiaus grupėms, daugiausia jų priklausė 19–35 m. amžiaus grupei – 54 proc., 36–45 m. – 18 proc., vyresnių nei 56 m. – 10 proc. Pusė anketas užpildžiusiųjų (57 proc.) neturėjo jokio muzikinio išsilavinimo, 19 proc. turėjo aukštąjį muzikinį išsilavinimą, kiti (24 proc.) arba šiuo metu studijuoja, arba yra mokęsi muzikos. Apklausoje dalyvavo 2 profesionalūs gitaristai ir 16 mokančiųjų ją groti.

Akivaizdu, jog toks procentas neatitinka vidutinio Lietuvos gyventojų muzikinio išsilavinimo, kas reiškia, jog šioje apklausoje dalyvavo daugiau muzikinį išsilavinimą turinčių žmonių.

Tyrimo rezultatų pristatymas

Anketą užpildžiusieji pažymėjo klausantys įvairios muzikos: klasikinės (akademinės) (23 proc.), populiariosios (22 proc.), roko (16 proc.), džiazo (14 proc.), dainuojamosios poezijos (13 proc.). Šie rezultatai rodo, kad dauguma respondentų yra labiau muzikos profesionalų pasaulio atstovai.

Gitara tyrime dalyvavusiems respondentams kelia įvairių emocijų asociacijų (žr. 1 pav.): romantinių (32 proc.), jaunystės prisiminimų (21 proc.), profesionalumo (16 proc.). Du respondentai pažymėjo šio instrumento praktiškumą. Tokie tyrimo rezultatai nuspėjami – gitara dažniausiai siejama su romantika, jaunimo veikla ir socialiniu statusu. Vis dėlto beveik penktadalis respondentų nurodė, jog su gitara susijusią veiklą sieja su profesionalumu ir sunkiu darbu – tai rodo augantį gitaros prestižą.

1 pav. Gitaros keliamos emocinės asociacijos

Fig. 1. Emotional associations caused by the guitar

Gitaros, kaip „foninės“ muzikos, įvaizdis menksta: tyrime dalyvavusiųjų nuomone, romantiškame vakare restorane turėtų skambėti fortepijono (28 proc.), gitaros (23 proc.), smuiko (17 proc.), džiazo ansamblio atliekama muzika (17 proc.). Gitara nėra lyderiaujantis instrumentas.

by people residing in the UK (6), Germany (2), Norway, France and the USA (1 in each). The respondents represented various age groups, most of them were 19–35 years old (54%), 36–45 (18%), over 56 (10%). Half of the participants (57%) had no musical education, 19% had high musical education and the rest (24%) were either studying or have studied music earlier. 2 guitar professionals and 16 people who can play the guitar took part in the research as well.

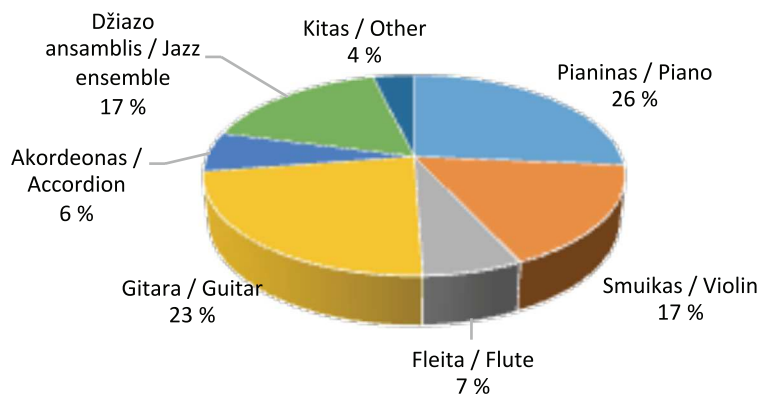
It is obvious that this percentage does not correspond to the average number of people with musical education in Lithuania what means that more people with musical education took part in the survey.

Presentation of the research results

The respondents noted that they listen to various kind of music: classical/academic (23%), popular (22%), rock (16%), jazz (14%), singing poetry (13%). These results show that most of the respondents belong to the professional music world.

The guitar arises various emotions in the respondents: romance (32%), youth (21%) and professionalism (16%) (see Fig. 1). Two respondents noticed the practicality of this instrument. These results were predictable – the guitar is often associated with romance, youth activities and social status. Yet, almost one fifth of the respondents pointed out that they associate the guitar with professionalism and hard work, which shows the increasing prestige of the instrument.

The image of the guitar as “background“ music is getting less relevant, according to the respondents, a romantic evening in a restaurant should be accompanied by the piano (28%), the guitar (23%), the violin (17%), jazz ensemble (17%). The guitar is not the leading instrument in this case.

2 pav. Instrumentas, geriausiai tinkantis vakarui restorane

Fig. 2. The most suitable instrument for an evening at a restaurant

Pasak tyrimo dalyvavusiųjų, gitara grojantis asmuo yra vyras, roko dinosauros ir kompanijos dvasia. Moterį, grojančią gitara, išsivaizduoja tik 7 proc. apklaustųjų, 17 proc. respondentų gitaristas asocijuojasi su gatvės muzikantu, dar 5 proc. – su paauglių dievaičiu. Gitara yra daugiau nei du kartus dažniau siejama su vyriškąja atlikėjo lytimi nei su moteriškąja. Tai yra akivaizdi populiarųjų muzikos žanrų poveikio pasekmė, kadangi akademinės muzikos atlikėjų moterų, grojančių gitara, procentas ne itin skiriasi nuo atlikėjų vyrų. Maždaug ketvirtadalis respondentų nurodė sąsajas su tvirta gitaristo socialine padėtimi, beveik penktadalis – sąsajas su tipiniu roko muzikanto įvaizdžiu, beveik tiek pat – su prasta socialine padėtimi ir mėgėjišku „gatvės“ muzikavimu. Tokie tyrimo duomenys leidžia teigti, jog tipiniai su gitaristu siejami stereotipai dar yra labai gajūs.

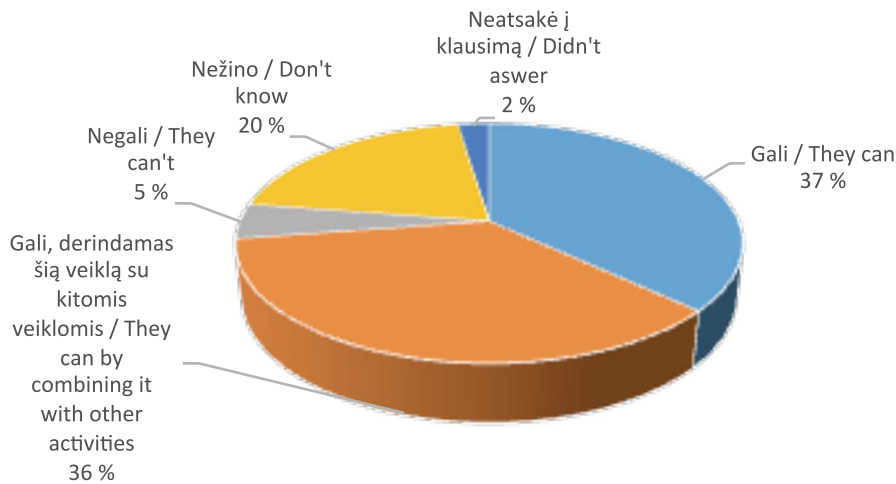
Tyrimo dalyvavę ir su nuomone, kad gitara yra lygiavertė kitiems instrumentams, sutikę respondentai žinojo ne vieną žymų gitaros atlikėją. Natūralu, jog dažniausiai buvo minimi Lietuvos atlikėjai (Andrius Mamontovas, Jūratė Miliauskaitė, Gytis Paškevičius, Olegas Ditkovksis), tačiau daugelis respondentų paminėjo ir garsius užsienio gitaristus: Ericą Claptoną, Tommy Emmanuelį, Bulatą Okudžavą, Jimi Hendrixą. Šie rezultatai rodo, jog žinomaisi yra dainuojamųjų žanrų atlikėjai. Tik 10 proc. tyrimo dalyvavusiųjų nurodė žinantys klasikinės (akademinės) muzikos gitaristų. Galima teigti, kad gitara yra vis dar stipriai siejama su akompanuojančio instrumento vaidmeniu, o klasikinės gitaros virtuozei yra dar labai prastai atpažįstami.

Nors tyrimo dalyvavusieji ir nurodė, kad gitara nėra kiek „nenusileidžia“ kitiems instrumentams, tačiau dauguma mano, kad gitaristas gali išgyventi tik savo profesiją derindamas su kitomis veiklomis (36 proc.), dar trečdalis galvoja, kad gitaristas vienaip ar kitaip gali pragyventi iš savo profesijos (žr. 3 pav.).

According to the respondents, a person who plays the guitar is a male, rock dinosaur and the center of attention. A woman guitarist was imagined only by 7% of the respondents, 17% of the respondents associated a guitar player with a street musician, 5% – with a teen idol. The guitar is more than two times more associated with male than female players. That is an obvious consequence of the effect of popular music genres since a percentage of female performers of academic music is not much different from that of male performers. About one fourth of the respondents noted a strong social status of a guitar player, almost one fifth – connections with a typical rock image, almost the same portion – with a poor social situation and amateur street musicianship. This reveals that typical stereotypes of guitarists are very relevant.

The respondents, who agreed that the guitar is equal to other instruments, knew more than one famous guitar player. It is understandable that the names of Lithuanian performers, Andrius Mamontovas, Jūratė Miliauskaitė, Gytis Paškevičius, Olegas Ditkovksis were most often mentioned but also many people mentioned famous foreign guitarists such as Eric Clapton, Tommy Emmanuel, Bulat Okudžava, Jim Hendrix. That shows that the most famous performers are those who perform vocal genres. Only 10% of the respondents noted that they know classical and academic guitarists. It can be stated that the guitar is still strongly associated with the role of an accompanying instrument and classical guitar virtuosos are still hardly recognized.

Although the respondents indicated that the guitar is not a lesser instrument than other instruments but the majority thought that guitarists can only support themselves by doing other activities (36%), one third – only by playing the guitar (Fig. 3).

3 pav. Atsakymų į klausimą „Ar gitaristas gali išgyventi iš savo profesijos?“ procentinis pasiskirstymas

Fig. 3. Answers to the question “Can guitarists support themselves only by playing their instrument?”

Šiuos rezultatus papildė ir tyrime dalyvavusiųjų neapsisprendimas dėl priežasčių, lemiančių jų pasirinkimą apsilankyti gitaros koncerte. Tyrimo autorių nuomone, beveik tolygus pasiskirstymas tarp repertuaro (34 proc.), atlikėjo (31 proc.) ir siekio pasiklausyti gitaros (32 proc.) rodo, kad einant į koncertą gitara kaip instrumentas neturi patrauklumo, nusveriančio kitus apsisprendimui darančius įtakos veiksnius.

Respondentai gitarą skambant įsivaizduoja ir gatvėje (28 proc.), ir gamtoje, ir namuose (27 proc.), ir prestižinėje koncertinėje erdvėje (31 proc.) – dažniausiai ji asocijuojasi su dainuojamaisiais žanrais, roku ir sunkiąja muzika. Akademines muzikos žanrus buvo pasirinktas tik 12 proc. respondentų, kas rodo šio žanro menką išmanymą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad apytikriai 42 proc. tyrimo dalyvių nurodė gitarą įsivaizduojantys skambant neprestižinėse, su profesionalizmu sunkiai siejamose erdvėse. Šie atsakymai gerokai nesutampa su respondentų teiginiu, jog gitara yra lygiavertė kitiems, paprastai labai gerbtiną statusą turintiems ir beveik išskirtinai koncertų salėse skambantiems instrumentams.

Respondentų buvo paprašyta atsakyti, į kokią muzikinę sudėtį (solo, ansambliai ir kt.) įtraukta gitara jiems skamba priimtinausiai. Atsakymai pasiskirstė gana tikėtinais: pritarimas dalininkui (33 proc.), solo atlikimas (30 proc.), gitarų ansamblis (18 proc.), mišrus ansamblis (15 proc.), o tai dar kartą patvirtino instrumento universalumą.

Tyrime dalyvavusieji gana optimistiškai vertino savo galimybes išmolti groti gitara. Nors vidutinis tyrime dalyvavusiųjų amžius buvo 39 metai, net 53 proc. respondentų manė, kad išmolti groti gitara jie galėtų ir šiuo metu, tik 20 proc. respondentų spėjo, jog tokia veikla galimai viršytų jų galimybes. Įdomu tai, kad iš pasiryžusiųjų mokyti groti dauguma į pagalbą

These results are supported by the indecisiveness of the participants when they were asked what reasons are of their choice to go to a guitar music concert. According to the authors of the research, an almost equal distribution of the answers: because of the repertoire – 34%, of the performer – 31% and a desire to listen to guitar music – 32% shows that the guitar as an instrument is not attractive enough to outweigh other factors that determine a choice.

The respondents imagined guitar music being played on the street (28%), in nature, at home (27%) and in prestigious concert venues (31%), even though they associated it with vocal genres, rock and hard music. Academic music genre was chosen by 12% of the respondents, it shows that the genre is not well known. What also should be noted is that about 42% of the respondents stated that guitar playing in non prestigious venues could be hardly associated with professionalism. These answers contradict the respondents' statement that the guitar is equal to other respected instruments and can usually be heard in concert halls.

The respondents were asked to answer what role they would like the guitar to play (solo, ensemble, etc.). The answers were not unexpected: accompanying instrument for a singer – 33%, solo performance – 30%, guitar ensemble – 18%, mixed ensemble – 15% and only proves the universality of the instrument.

The respondents were rather optimistic about their chances to learn to play the guitar. Although the average age of the respondents was 39 years, 53% thought they could still learn to play and only 20% – could not. It is interesting that the majority of the respondents (44%) would choose a professional teacher and one

pasitelktų profesionalų mokytoją (44 proc.), trečdalis bandytų tai daryti patys, padedami mokančių groti draugų (29 proc.). Nors klausime ir nebuvo paminėtas profesionalus mokymasis groti, vis dėlto daugelio respondentų savo galimybių pervertinimas rodo gitaros priskyrimą lengvai įvaldomiems instrumentams. Nors tokio tyrimo nėra atlikta, tačiau tyrimo autoriai drįsta spėti, kad, paklausti apie savo galimybes išmokti groti smuiku sulaukus tokio amžiaus, respondentai jas vertintų kur kas kukliau.

Šiuolaikinių klasikinės gitaros atlikėjų muzikinė karjera rodo, jog profesionalios muzikos pasaulyje vėlai pradėjusių groti yra kur kas daugiau nei pasirinkusių kitą instrumentą, tačiau garsiausi pasaulio gitaristai beveik išimtinai visi yra pradėję groti ankstyvojoje vaikystėje, kaip ir kiti instrumentalistai. Todėl šis stereotipas, nors ir turintis šiek tiek pagrindo, yra iš esmės neteisingas – gitara lengviau toleruoja vėlyvą startą, tačiau tik mėgėjišku lygmeniu: profesionalumo siekiantiesiems ankstyva pradžia yra beveik taip pat svarbi, kaip ir grojantiems kitais instrumentais.

Tyrimo dalyvavusiųjų buvo klausta, ar jie norėtų, jog jų vaikai mokytųsi groti gitara. Iš atsakymų paaiškėjo, kad trečdalis skatintų, didžioji dauguma paliktų pasirinkti vaikams. Įdomu tai, kad, atsakinėdami į klausimą „Ar norėtumėte, kad gitara taptų Jūsų vaikų profesija?“, trečdalis respondentų atsakė neigiamai, pusė respondentų apsispręsti paliktų vaikams. Šie rezultatai rodo, jog nors grojimas gitara yra laikomas puikiu laisvalaikio leidimo būdu ir socialinės padėties tarp jaunuolių stiprinimo įrankiu, profesinė gitaristo karjera yra vertinama ganėtinai neigiamai. Įdomu tai, kad iš 8 respondentų, gitarą siejančių su klasišine (akademine) muzika, tik 3 nurodė, kad norėtų, jog grojimas gitara taptų jų vaikų profesija.

Respondentų buvo paprašyta įvardyti priežastis, kodėl gitaros menas yra nevertinamas. Trečdalis tyrimo dalyvavusiųjų nemano, kad gitaros menas yra nuvertinamas, likusieji vardijo šias gitaros meno nuvertinimo priežastis:

- manymas, kad gitara nėra profesionalus instrumentas (15 proc.),
- neaiški gitaristų profesinė karjera (12 proc.),
- nepatrauklus gitaristų įvaizdis (6 proc.),
- pernelyg lengvas instrumento prieinamumas (11 proc.),
- nepakankama gitaros mokyklų reklama (7 proc.),
- persisotinimas populiariaja kultūra, su kuria siejama ir gitara (19 proc.),
- mažas gitaros koncertų skaičius (9 proc.),
- gitaros mokyklų konservatyvumas (3 proc.).

Tyrimo rezultatų apibendrinimas ir diskusija

Atliktas tyrimas pirmiausia parodė, jog gitara vis dar yra labiau siejama su laisvalaikio leidimo būdu nei su profesionalia atlikėjo karjera; dauguma responden-

third would try to do it themselves with the help of their guitar playing friends. Although “professional” learning was not mentioned, the fact that the majority overrated their abilities proves that the guitar is considered to be an “easy” instrument. Such research was not carried out but the authors assume that people would not think of learning to play, for example, the violin at such late age.

A contemporary classical guitar performer’s career shows that in the world of professional music, there are more people who learnt to play the guitar a little older than those who chose another instrument, nevertheless the most famous guitar players started playing in their early childhood, like other professional instrumentalists. That is why this stereotype, although quite solid, is fundamentally wrong – a late start is possible only at amateur level. Seeking for professional results an early start playing the guitar is as important as playing any other instrument.

The participants were asked whether they would like their children to play the guitar. One third would encourage but the majority would leave that for their children. It is interesting that answering to the question “Would you like that your child chose a guitar player’s profession?”, one third replied negatively and half of the respondents thought they would leave that for their children. That shows that although the guitar is considered to be a great free time activity and a social status strengthening tool of young people, the professional career of a guitar player is not valued highly. It is interesting that out of 8 respondents who associate classical/academic music with the guitar only 3 would like their children chose guitar playing as their profession.

The respondents were asked to name reasons why guitar music as an art is underrated. One third said they do not think so but the rest named these reasons:

- Thinking that the guitar is not a professional instrument (15%),
- The career of a professional guitar player is not clear (12%),
- The image of a guitar player is not attractive (6%),
- The instrument is easily accessible (11%)
- Guitar schools are badly marketed (7%),
- People are fed up with popular culture and the guitar is associated with it (19%),
- There are not many guitar concerts (9%),
- Guitar schools are conservative (3%).

Overview of the research results and discussion

The research showed that the guitar is still more often associated with free time activity than with a

tų gitaristo profesionalo karjerą įsivaizduoja kaip populiariųjų muzikos žanrų atlikimą. Respondentų nuomonė apie populiariusius muzikos žanrus yra dalinai teisinga: šie muzikos žanrai dažnai suteikia platesnių ir ekonomiškai patrauklesnių karjeros galimybių, nors ir yra siejami su pigumu, pataikavimu publikai, diletantišku; akademinę muziką atliekantys gitaristai retai kada gali pragyventi vien iš koncertų (gitarą neįeina į standartinę orkestro sudėtį, todėl gitaristams belieka solo arba ansamblinis grojimas), todėl turi ieškoti papildomų uždarbio šaltinių, kurių dažniausiai yra darbas su mokiniais. Tai sukuria dalinai savitikslių uždara ratą – gitaristai mokytojai ruošia mokinius, kurie ateityje patys ruoš savo mokinius. Tai, matyt, nėra patraukli perspektyva apie savo vaikų ateitį galvojančioms tėvams.

Interpretuoti šio tyrimo rezultatus galima dvejopai. Iš vienos pusės, klasikinės gitaros įvaizdis tebėra apsuptas istorijos suformuotų bei šiuolaikinės gitaros ir populiariosios kultūros patvirtintų stereotipų. Šie stereotipai menkina instrumentą, skatina lengvabūdišką požiūrį į jį, trukdo gitarai užimti gerbtiną poziciją akademinės muzikos pasaulyje ir kelti jos atlikėjų profesinį lygį. Iš kitos pusės, gitaros populiarumas ir paplitęs įsitikinimas, jog tai yra lengvai įvaldomas instrumentas, nulemia didesnę jaunimo (ir ne tik) susidomėjimą ja, kas tiesiogiai lemia pradedančiųjų eiti akademinės muzikos keliu skaičių. Nors dalis jų, suvokę savo stereotipų klaidingumą, šį kelią meta (arba nueina populiariosios muzikos keliu), nemaža dalis susidomi akademinė muzika, tęsia mokslus ir vėliau tampa instrumentalistais profesionalais arba išprususiais muzikos klausytojais. Lyginant gitaros ir smuiko studijas galima teigti, jog smuiko studijas renkasi kur kas mažiau jaunimo, nes šis instrumentas turi „sunkaus“ instrumento reputaciją – taip atkrenta nemažai potencialių muzikos atlikėjų. Gitaros įvaizdis ir su tuo susiję stereotipai neatbaido pradedančiųjų muzikantų.

Todėl klausimas, ar reikėtų (ir kaip) stengtis pakeisti šiandien su gitara susijusius stereotipus, yra sudėtingas ir subjektyvus. Bandytas pagerinti ir suvienodinti gitaros instrumento reputaciją su kitų akademinėje muzikoje įsitvirtinusių instrumentų reputacija leistų paspartinti gitaros mokyklų augimą ir galimai pakeltų atlikėjų profesinį lygį. Iš kitos pusės, tai turbūt sumažintų pradedančiųjų groti gitara skaičių, nes tų, kurie vėlyvajame amžiuje panorą profesionaliai užsiimti muzika, sąmonėje gitara nebebūtų „paskutinis šiaudas“.

Tyrimo autorių nuomone, instrumento įvaizdį reikėtų stengtis keisti labai atsargiai: neneigiant gitaros kaip „lengvo“ instrumento stereotipo, nemenkinant šiuolaikinės gitaros ir populiariosios muzikos, bet greitinant kokybiškus akademinės muzikos koncertus su aukščiausio lygio klasikinės gitaros meistrų pasirody-

professional career of a performer. The majority of the respondents imagine a guitarist's professional career in professional music. The respondents' opinion about popular musical genres is quite right because a career in these genres is wider and more economically attractive although often associated with cheapness, flattery, dilettantism. Academic guitarists hardly can earn their living (the guitar is not part of a standard orchestra so guitarists can play only in ensembles and solo) and have to look for other ways. It creates a closed circle – guitarists teach students and those students will teach their students. That is probably a not attractive perspective for parents who are concerned about the future of their children.

There are two ways to interpret the results of this research. On the one hand, the image of classical guitar is still surrounded by stereotypes formed through the course of its history and were confirmed by contemporary guitar and popular music. These stereotypes underrate the instrument, encouraged frivolous opinion about it and does not allow the guitar to take a good position in the world of academic music and raise the professional level of performers. On the other hand, popularity of the guitar and a common view that it is an easily mastered instrument arouses youth (and not only youth) interest in it and the number of those who choose to start their academic music road increases. Although part of them understand that they have made a wrong choice and abandon it (or turn to popular music), a great part become interested in academic music and continue their studies to become professional performers or educated listeners. For comparison we can state that violin studies are chosen by fewer young people because it has a reputation of being a “tough” instrument to play and therefore many potential musicians are lost. That is why the image of the guitar and stereotypes associated with it attract young people.

So the question whether (and how) we should try to change the current stereotype of the guitar remains complicated and subjective. Attempts to improve and equal the image of the guitar with that of other instruments in academic music could raise the number of guitar schools and improve the professional level of performers. Yet, on the other hand, it would probably decrease the number of those who start playing the guitar because in their consciousness it would no longer be their last chance to start learning music in later years.

According to the authors of the research, the image of the instrument should be changed very carefully. Neither by denying the stereotype of the guitar as an “easy” instrument nor downgrading contemporary guitar and popular music but by opposing them to quality academic music concerts with the best guitar masters and opening up new and attractive career

mais ir atveriant naujas, patrauklias karjeros galimybes. Tai padėtų plačiau visuomenei suvokti skirtumus tarp įvairių gitaros tipų, atstovaujamų muzikos žanrų ir atlikėjų, suprasti, jog minėti stereotipai galioja tik daliai gitaros muzikos pasaulio.

Išvados

Dauguma žmonių sąmoningai nemano, jog gitara yra nuvertinama ir laikoma prastesne už kitus instrumentus, tačiau minėti stereotipai yra dar giliai įsitvirtinę pasąmonėje. Klasikinė gitara, didžia dalimi atstovaujanti akademinėi muzikai, yra menkai žinoma, o pagrindinės asociacijos, susijusios su gitaros vaidmeniu, yra siejamos su dainuojamaisiais, roko ir sunkiaisiais muzikos žanrais.

Išskirti šie gitaros įvaizdį lemiantys veiksniai:

- gitaros vystymosi metu susiformavusi viešoji nuomonė apie šį instrumentą;
- šiuolaikinė populiarioji muzika ir gitaros vaidmuo joje;
- lengvas instrumento prieinamumas ir mokytojų gausa;
- asmeninė žmonių patirtis ar jos nebuvimas su šiuo instrumentu;
- šiuolaikinės gitaros atstovų, medių pasaulio formuojama nuomonė, jog gitara gali išmokti groti beveik bet kas;
- nepatrauklios karjeros galimybės;
- klasikinės gitaros koncertų ir viešų reprezentacijų forma bei kokybė.

opportunities. It would help society to understand the difference between different kinds of guitars, the genres that they represent and performers as well as the fact that stereotypes are valid only in certain parts of the guitar music world.

Conclusions

Most people consciously do not consider that the guitar is underrated and is a lesser instrument than other instruments but the stereotypes mentioned above are still alive in their subconsciousness. Classical guitar that represents academic music is not well known and the main associations with the guitar are those related to bard style, rock and hard music.

The factors that determine the image of the guitar:

- The reputation formed during the course of this instrument history,
- Popular music culture and the role of the guitar in it,
- Availability of the instrument, variety of teachers,
- People's personal experience or its lack of the instrument,
- The opinion that everyone can play the guitar, formed by contemporary guitar representatives and international media,
- Poor career options,
- The form and quality of classical guitar concerts, their public representation.

Literatūra / References

1. Bergstrand B., 2004, *Andrés Segovia*. Available from: <http://www.classicalguitar.net/artists/segovia/> [Accessed 3 January 2016].
2. Coggin P., 1987, This Easy and Agreeable Instrument: A History of the English Guitar. *Early Music*, Vol. 15, No. 2, Plucked String Issue. P. 204-218.
3. Grunfeld F. V., 1969, *The Art and Times of the Guitar*. London: Collier MacMillan Publishers.
4. Faucher F., 1998, *Classical Guitar Illustrated History*. Available from: http://www.classicalguitarmidi.com/history/guitar_history.html#Ancient_Near_East [Accessed 6 January 2016].
5. Lesinski J. M., 2001, *Andres Segovia Biography*. Available from: <http://www.musicanguide.com/biographies/1608000061/Andres-Segovia.html> [Accessed 6 January 2016].
6. Rubinovas J., 2015, Gitaros įvaizdį lemiantys veiksniai. *Master Thesis*, VDU.
7. Serrano J., Whitehead C., 2008, *Flamenco/classical guitar tradition*. Pacific: Mel Bay Publications, Inc.
8. Simmons M., 1977, *Acoustic guitar - The origins of Twelve String*, No. 59.
9. Tyler J., 1997, The guitar and its performance from the 15th to the 18th centuries. *Performance Practice Review*, Vol. 10, No. 1. P. 61-70.